

VENTA
30 exemplars 1 pesseta

Un número solt
5 céntims

ADMINISTRACIÓ
Carrer de Ponent, 1, 1.^a
(Bussó baix a la escaia)

Surt a llum puntualment
tots los divendres.

SUSCRIPCIÓ
ESpanya
Un trimestre 1 pesseta

EXTRANJER
Un trimestre 2 pessetas

Las suscripciones
se pagan per adelantat

Los pagos poden ferse
en sellos de 15 céntims
ó en timbres
especials pera periódichs

PERIÓDICH POLÍTICH VERMELL

FUNAMBULISKE FUSIONISTA

Al ministre del *parné*
ha salvat lo del tupé,
per ser lo més gran artista
en materia equilibrista.

LA GRAN FESTA OBRERA

Diuenje a la tarde se celebrá 'l Certamen Socialista en lo gran saló del palau de Bellas Arts d'aquesta capital, conforme haviam anunciat en nostre darrer número.

A las duas, hora senyalada pel comensament de la festa, omplenavan lo gran saló y galeria més de cinch mil personas, que anaren augmentant durant tota la tarde.

Las dolentísimas condicions acústicas del local, fent que 's discursos y las lecturas poguessen no més ésser oídas per una petita part del numerós auditori, van impedir que resultés molt y molt petit lo més gran dels locals de Barcelona per la celebració d' un Certamen Socialista. Segons los individuos que s' estavan a la porta, entraren molt més de vint mil personas al acte del Certamen, de las quals més de la meytat sortiren luego per no poder sentir ni una paraula de lo que 's deya ó llegía, quedant casi sempre los espectadores presents reduhíts a uns vuyt mil entre 'l gran saló y la espayosa galeria.

Lo company Roig obrí la sessió, llegintse luego per A. Pellicer la Memoria del Jurat que otorgava 's premis y 's noms dels autors premiats. Varent luego que eran inútils tots los esforços d' oradors y lectores para ferse sentir de la majoria dels allí reunits, se renunciá a la lectura de traballs premiats, y J. Llunas feu lo discurs de clausura, pronunciant luego algunas paraulas lo president acabant ab un visca la Anarquía que fou contestat per la concurrencia.

Darrera la taula de la presidencia s' hi veya un bonich grupo de banderas voltadas de fulaitje, y al mitj un cartell ab una inscripció en llettras grosses que deya: *Chicago.—11 Noviembre 1889.*

Lo Sr. Goberna tocá varias pessas al orga eléctric que té l' Ajuntament en aquell palau, amensiant aixís la festa, que acabá abans de las cinch.

L' acte de diuenje demostrá, no ja lo que val la classe obrera de Barcelona congregantse tan ordenadament y en tan crescut número sens succedir lo més petit incident a pesar de no poder sentir res la majoria, sino las toras de que disposan y las simpatías ab que contan en aquesta capital las ideas radicals d' emancipació económica.

Ara sols falta que vinga prompte la publicació dels traballs premiats en aquest Certamen, no per satisfacció dels autors ni per orgull de la classe obrera, sino para que vegi tothom y analisi lo valer de las ideas allí esposadas per sa justicia, llógica y bon ratiocini, única trinitat que pot obrirse pas en aquestas nobilísimas lluyas de la Inteligencia.

REVOLUCIÓN SOCIAL

(CANTO A VOZES SOLAS)

LEMA: El mundo marcha.

Compañeros: El día ya ha llegado de proclamar la gran Revolución.

¡Trueno el cañón!

A las armas acuda el explotado a sangre y fuego levante denodado con sin igual tesón.

Cruenta gran batalla á liberar vamos haciendo el privilegio universal que crease nuestro mal; la abolición de clases proclamamos, y á una los obreros hoy gritamos ¡Revolución Social!

Guerra sin tregua por la igualdad, por fin el hombre va á proclamar. ¡Fuera señores! puea vemos bien que es tiranía todo poder.

Todos tenemos igual derecho á vivir libres y á trabajar; ¡no haya en el mundo ya más cohecho! con la muralla de nuestro pecho nuevo derecho vamos á alzar.

¡Guerra sin tregua! para la paz, que no se obtiene sin libertad. ¡Fuera tiranos! ¡Ni Dios ni rey!

Libre es el hombre; libre ha de ser.

La libertad está mitificada existiendo su sólo ante la ley que una clase fué privilegiada; y del menzugo al rey, quien dice la más leve tiranía comete abominable villanía.

¡Guerra sin tregua! porque no hay paz donde hay quien vive sin trabajar. ¡Fuera señores! ¡Caiga el tirano! y cumplán todos con su deber.

Todos sentimos igual anhelo de vivir libres con dignidad; ¡fuera tiranos de tierra y cielo! cuando la Acracia tienda su vuelo habrá en el mundo Fraternidad.

¡Guerra sin tregua! para la paz, que no se obtiene sin libertad. ¡Fuera tiranos! ¡Ni Dios ni rey! Libre es el hombre; libre ha de ser.

A la Revolución Social nos guía el inmortal principio de Anarquía.

[Las Sociedades corales ó Corporaciones obreras que quieran cantar ó conocer la música de este Himno, pueden dirigirse á la Redacción de LA TRAMONTANA, y se les facilitará gratis].

DESENGANYS

Si no estessem acostumats á veure comedias bufas y dramas trágics, qualsevol diria que 'l govern perilla, á jutjar per las rahons que tenen á las Corts; pero no hi ha por, ni devém ferne cas. Han repetit tantas vegadas la funció, que al públich ja li fa fàstich fins lo parlarne.

Lo sufragi fa temps que va d' Herodes á Pilat. En cada legislatura s' ha parlat de no acabarla que no 'llegís discutit y aprobat, y en cada legislatura se l' ha fet dormir, tant, que casi tothom lo té per mort. No pensan mal los que tal creuen, puig si be no es mort, té y tindrà una vida tant escanyollida que ningú recordará que existíu.

En Sagasta, l' home de las mil promesas, ha comensat per dir que 'l sufragi era lo primer que 's devia discutir, y en Romero Robledo y altres li han contestat que aixó tenia molta espora, y efectivament, si no 'n té se n' hi fa tindre. Aixís van passant lo temps en tant que de lo molt que volen fer, ó prometen fer, no 's fa res, y resulta que la mateixa feyna, si fa ó no fa, queda per un altre dia.

En cambi 'l temps no 's pert. En lloch de discutir y aprobar lleys se tiran paraulas... dolzas; lo qui las reb diu que l' insultan, y entre murmurs, protestas, aprobacions y aplausos van passant los dias que no se n' adonan.

Al llegir en los diaris lo que en Martos digué á n' en Sagasta, un que ho escoltava, deya:— ¡Quins cops més amagats té en Martos!— y al sentir las toras, exclamá:— ¡Y en Sagasta quinias pensadas!— á lo que se li contestá:— Si las paraulas que 's diuen tinguessen tanta malicia com sentit, aquestos dos homes se picarian las crestas d' altra manera, pero mentres vegué que enrahonan, no hi ha cuydado; fan com la canelleta que 's diuen mil peniements y no arriban may a fershi ab las mans. Si aquestas paraulas que havéu escoltat s' haguessen dit en un meeting obrer, per exemple, ni 's diaris las haurian publicadas, ni tindrian cap classe d' importancia; al contrari, se diria encara que som uns mal educats. Es á dir, nosaltres tenim la obligació de ser sabis sense tindre estudis ni horas pera ocupanshi, y á n' ells tot se 's comporta, tot ho fan bé, en tot tenen gracia. Moltes vegadas veuréu que després que dos s' han dit mil disbarats se passejan per los passillos fent brasset y conversant amigablement: aneu prenent mostra.

En Canalejas es també com en Sagasta: remena molt la supressió de varias audiencias y may acaba de resoldreho. No fa més que clavar sustos á n' algú y ferlo corre perque 'l diputat del districte s' hi empenyi perque no la toquin

ó buscar firmas para fer veure que tothom la vol. En Canalejas no deuria fer cas d' influencias, sino mirar sens cap classe d' interés si aquellas audiencias son convenientes ó no; que no serveixen, trètererlas desseguida; que ja hi estan be, deixarlas y llestos. ¡Si s' hi pensessin tant en agravar al país com en rebajarlo de sas cargas, ja aniriam més be, pero desgraciadament quan se tracta de fer un nou impost tots hi están conformes y prompte queda aprobat!

Los partits republicans dormen que es un gust; al últim no farán altra cosa que fer anar lo cap com los conills de guix.

Algun temps s' hi ha tingut molta esperansa; mes ja ha desaparecut bona part y avuy també se troban algo dividits. ¡Si no fos 'l ambició que se n' farian de cosas!

Per lo més trist es que qui ho pogan son los obrers. Després de veure uns y altres que una part té d' emigrar perque no pot sostenirse en sa patria, que 's que treballan dotze ó tretze horas al dia no poden casi menjar ni vestirse, que si no fos l' obrer no hi haurian capitalistes ni qui visqués sense guanyarsho ab sa propia suhor, no hi ha qui miri per ells ni qui solzament se preocupi una mica perque pugan viure més desahogats.

Y al veure semblants miserias ¡qui será que cregui en las promesas del diputat que s' presenten en un districte, del govern, dels d' oposició, etc., etc.! Ningú. Dich mal, sempre hi ha qui té una vena als ulls, y aquestos son los que donan importancia als que ab fets práctics han demostrat que cap bé nos farán ni poden ferros perque no tenen més que a ambició, sols ambició; y com que aquesta va molt més enllá de lo que poden obtenir, aixís es que no pot venir res de bo fins á nosaltres; encara los quedém á deure.

Res d' estrany té que apenas hi hagi qui fassi cas de ningú per sabi que siga; los desenganyys fan desprecupar molt y es menester avuy ficarsar més en los homes que en las ideas, y jutjar baix son comportament, segons lo qual no hi ha cap més remey que abandonarlos.

Aixís tal volta reconeixerian lo mal que están fent.

DR. CANSALADA

FILLS NATURALS—VELLESA Y POBRESA

Moltes son desgraciadament las supersticions que dominan a part de la societat, que encara que predisposta á veure la realitat de las cosas, á jutjarlas tal com ellas son, deixa molt y molt que desitjar en sas ideas progressivas.

Precisament un dels més grans errors en que incurrim, per no dir una de las baixesas majors que comet alguna part, es la que vaig á tractar, la qual baix lo meu humil punt de vista tindria que procurar desvanete per ferar més digno y més acreedor al herms dicitat de humanitaria.

No obstant aixó, es aquest assumpto un dels que menos s' han plomejat, un dels que menos se defensen.

¡Lo fill natural!

¡Y per què no té que ser aquest inclós entre 's dignes! Jo crech que sí.

De lo contrari, no trobo ni la igualtat ni lo humanitarisme.

¡Que las faltas dels pares cauran sobre 'l seu fill fins la quarta y quinta generació! Aquehoras doctrinas son las que tal fan creure, que devém combatre ab tota forza y fer desapareixe fins y á tant que las cendras d' ellas totes hagin desaparecut per l' espay.

¡Societat! no sabe lo que las si prentes escloure de ton tracte al fill natural, fill com tot de mare, engendrat com tots los fills, vingut al món com ella, ab inteligencia com ella, ab sentiments idéntics, ab vicis tal vegada, pero ab virtuts també; virtuts que poden fer de aquell ser un modelo d' honorables que á veltos trobar no 's pot entre varios que porten un nom, fentlos servir tant sols para públicament deshonrarlo.

Un dels desgraciats que no es fill de mestróni, á qui precisament un dels meus millors amich li concedí lo nom de pare; un d' aquestos desgraciats, repetexo, al qual jo hi hevat en més d' una ocasió, no fa molt temps que, además de que la ley no li dona 'l títol de ligitim, era 'l escarni y bafa fina de la familia del home que tant generosament y ab tanta grandesa de cor lo empará.

Y no 's pot dubtar. Hi ha encara dintre nostra societat molta pedra á pulir, moltes fullas secas que arrencar. Hi ha tipos que gomen en extrém, no sols en recordar l' origen d' un fill, sino que sent dret y fort y casi bonich, lo troben al revers, té tota los defectes y procuran proclamarho en alta veu ¡ignora! á quin fi? pero penso que únicament en lo de torturarli son cor. Jo hi prenoiciat excusas de tal repugnant especie y he plorat amargament per la sort d' aquell pobre ángel, que careixent de las cercias d' una mare desnaturalisada que l' aban-

rector del poble, y Esquerra de totes las camas del devant y del darrera.

Celebrarem que la funció dongui 'l resultat que desitjan aquells ciutadans en favor de nostre amic Ferrer, malalt avuy y desterrat del poble que l' ha vist neixre per las persecucions de que 'l feu objecte un intolerant ensotinat.

Lo periòdich El Racionalismo, de Sant Feliu de Guixols, al comensar a veure la llum pública, va obrir una subscripció en sas columnas en favor dels processats de Malgrat, sent aixís que luego se decretà 'l sobresseiment de dita causa.

Y 'l citat periòdich nos ha remés a nosaltres las 7 pessetas que recullí en sas columnas en lo poch temps que tingué oberta la subscripció, lo que fem públich per satisfacció de El Racionalismo y pera que disposi d' aquesta cantitat lo grupo lliurepensador de Malgrat.

La societat coral de Sans, Antiga d' Amichs del Progrés, inaugura diumenje son nou local ab una veuillada notable, en la que hi abundaren las idees avançadas.

Be pels Antichs del Progrés, quin nom desitjem sàpigan probar que no l' ostentan en va.

¡CASTANYAS!

¡A qu' li toca aré?

Tinch lo gust de presentar á mos amables lectors una quantitat tipica de senyors que s' han sabut arreglar. D' imprudent no vull pecar y usaré totes mas manyas per retroceure las Astanyas que han sapigut fer més be, y á tots ells castigaré d'antitoshi quatre castanyas.

Veuenh aquell tan mudat, tan ple d' anells ab brillants y ab posats tan elegants que 'a passeja tan tibet? Donchs ha estat un diputat que no mes deya si y no quan hi havia votació. Si abans no tenia ré, puig era un trist carreré... ¡Castanya que te crió!

Ara aquí ve un comerciant que s' hi va posat ab sis pelats, va comensar venent telas y va fer son comera gran.

Poch á poch 'nava marxant, mes ab molt mala intenció, per fe 'l negoci rodó va quebrá 'l fugi d' Espanya. ¡Saben que mereix sa manya! ¡Castanya que te crió!

Ara 's hi presentaré un tipo que es abiaocat. ¡A quantos no s' haurá pelat sense deixariu ni un diné?

Mes aixó no hi vol dir ré? perque ell sigui un gran seyyé, pero li clavare jo per tots los mesis que ha comés si no un ben donat reys ¡Castanya que te crió!

Ara ve un gros capellá que no fa ré en tot lo dia; no mes diu la lletania, la missa y cap á res!

No sab qué es lo treballá y diu que es treballadó, perque tli ha de fer oració. ¡Qué mereix cobrar bon sou y estat gras pitjor que un bou? ¡Castanya que te crió!

Ara vindrá un taraguista que treballa nit y dia, ja 'l segueix la policia, pero prompte 'l perit de viata.

Si 'l anem seguint la pista veurem que aquest úmadó en lloch d' aná á la presó pe 's grollor es protegit. Donchs á 'n aquest ab més pit ¡Castanya que te crió!

Ara 'n venen una colla que han menjat del presupost, sabent abont es lo reboast puig tots han sucat de 'l olla.

Donchs á n' aquests no gens molla que ja que han tastat terró no 's hi tinguem compassió que he prou que s' hi mereixen. ¡Ape noya que li glateixen! ¡Castanya que te crió!

D' altres los n' hi citeria omplint set ó vuyt quartillas; parlant d' un de grans patillas ¡quantos cosas no 'n diria!

Mes no sé... tinch la menia (perque 'l basal me fa po) que no 'm digui, com dich jo á tots los qui hi presentat y castanyas los hi he det: ¡Castanya que te crió!

Picío Aaaa y C.

No va ser poca la sarsuela que 's va moure en un enterro á Tarrassa, perque la familia de la criatura difunta no volia cancan mistich y 's clerics ruchs empenyats en ballarlo devant de la casa mortuoria, logrant al fi per la forsa cantarli las peteneras gori-goricas de costum.

¡Será qüestió de previndres de varas de freixa pera convence al clero de que cadascó té dret á enterar com tinga per convenient los individuos de sa familia?

No estaria mal que s' arrelés la costum.

En lo teatro foch de can Pere de Reus se celebraren la setmana passada nou beneficis á favor de las ánimas (de canti).

L' encarregat de barbarisar desde la gabia del colomí celestial, digué que mentres no hi hagi més relliscó ¡dich! relligió, no anirém be, ni hi haurá bonas collitas ni un dimoni que se 'l emporti á cal Beco á fabricar disbarats.

Parlant de las ánimas, va dir que están molt alegres sempre que reben alguna missa.

¡Eh que tal, si es espavilat y mira per casa? Persupost, va deixant consensut á tothom... com ara plouhen figas.

Pera desmentir lo que deyam en números enerra de que á Sant Celoni se perdía la llavor llanuda, los clericols han tret fabas d' olla y l' aljar sacra s' ha expremut lo meló pera ferne rajar sarraxim sach devant del bisbe que 's ha visitar per la festa major.

Se repartiren d' arrós atxas pera anar á la profesó, se posaren en joch totes las influencias de sagristia, y fins l' alcalde feu que las múxicas que tenian de tocar en los cafés, com de costum, en lloch d' aixó anessin á fer serenata al bisbe espontáneament.

Si d' aquesta manera tractan de probarnos la fe dels habitants de Sant Celoni, no cal que se escarrassin.

Ja estém consensuts... de que pagant sant Pere canta.

L' enganya-ánimas de Seva (prop de Vich) bramá tan fort l' altre dia desde 'l cubell sagrat contra 'l mestre de la escola del poble, que fins sas mateixas ovelles s' escandalizaren dintre la iglesia.

Es aixó molt natural. Entre 'l qui ensenya la llum y 'l qui vol que tothom visqui á las foscas, té que haverhi guerra.

Y ja cal que s' espavili l' infelís professor si no vol morir á las mans salvatjes de tan santa persona.

Los tribunals de Fransa acaban de condemnar á vuyt anys de presiri á un ¡sal-cerdot que, fent de mestre d' una escola de noys, ensenyava á sos deixebles unas cosas que per dias s' ha perdut, havent obligat á varios noyets á actes que 'l tribunal li ha castigat ab lo que havém dit y que nosaltres lariam que se li curesin ab unas bonas esitoras de gitano.

Aquestos busca culs de ciri no poden escarramentar d' altres maners.

FABULETAS

Ple d' enveja Cain, sense recel ab la barra d' un ruch va mará á Abel; aixó 's demostra clarament, lector, que abans que Abel, un rucó s' havia mort.

Havent comés un crim lo rey Davit tocava l' arpa y 's picava 'l pit; y creyentes de tots ja perdonat á cometre tornava un disbarat. Molts Davits jo conech en nostres dies que practican semblants teorías.

PAR DE LA LATA.

KARADAS

Vaya un tipo més estrany que es en Peri, ¡cuando ha diria! pero que 'l veure se 'l treuria del comiat ab un regany. No es per causar cap deny ¡para moy! de cap manera. Pro es tan girat hu tercera lo cap de sus feet lo via... Y encara hi ha gent que diu que es total en gran manera.

Ha total, la gran fatiera, tingue de di' á can Pastrana: ¡Qui llegis La TRAMONTANA, sempre segona primera.— Mes l' altre, que es liberal y no, com molts, de boquillo, va fer hu tres al fandiella ab mota ben dita y com cal.

A. GIBERT.

TRENCA GLOSAS

¡LES CENT TOR ABOS?

Formar ab aquestas lletres lo titol d' un aplaudit drama catalá.

ANADON.

MUDANSA

Un tot en un lloch molt fort me va passá una vegada, puig donc un tot ¡vaunadal! á terra 'm carygué 'l tarot.

A. GIBERT.

GEROGLÍFICH

L · O · L · A · T · E · C · L · A

ANTONY DEL CORRAL.

SOLUCIONS

¡ LAS CADORIAS DEL NÚMERO PASAT

SINONIMIA.—Coch. TRAMCA-CLOSAS.—Las curas del mira. GEROGLIFICO.—Fe un repuat á un punt tot es igual.

CORRESPONDENCIA

Se insertará algo de lo que han enviat ala que firmen ab los siguientes noms.—M. Gura y A.—Pepe Nistacha.—Pepillo.—Matanzero.—Un de Tarrasa.—Francisco.—J. J.—Picio Adán y C.—Noy Ros.—Jo.—Dr. Canals.—R. Pous.—Eudalt Sala. No s' pot inserir res dels següents.—Pau Sabater.—A. Binet.—C. Bort y Boari.—Aprentat forner.—Antoni del Corral.—J. Llopart y B.—Noy de Sans.—Pompeyo.—T. Kavella.—Un Pages.—Un Obrer V. A.—Ulrich.—Pep Maria Bargalló.—Un Condemnat.—Un Pingo.—A. Ferrer.—Pellitrosas.—Xarrapes. Lo enviat per l' Almanach se contestará la setmana entrant.

Tip. «La Academia», Ronda de la Universitat, 4, Barcelona.

LA REVOLUCIÓ

POEMA EN TRES CANTS

original de J. Llunas é ilustrat per Moliné. Preu DOS rals.

DE SALLEN T Á IGUALADA Y VICE-VERSA

Viatje misteriós d' un rector y una donzella il·lustrat ab profusió de caricaturas 16 planas UN RAL 16 planas

¡¡SORTIRÁ AVIAT!!

Almanach de La Tramontana

para l' any 1890

AR LO

CALENDARI POSITIVISTA

Si l' any passat se quedaren parats molts de nostres favoreixedors, aquest any casi be tindran un susto el veure l' Almanach que estém confeccionant.

Los reputats dibuixants Eriz, Llopart y Canibell están treballant que es un gust, nostros col·laboradors y ahionats envian unas pluja menuda d' escrits de tota mena, y la Redacció fa feyna á desdir.

Ja ho veurán. Com de costum, no valdré mes que

¡¡ UN RALET !!